

Sygn. akt: III U 516/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 października 2014r. w O.

sprawy z odwołania Z. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 25.04.2014r. **znak** (...)

orzeka:

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 516/14

UZASADNIENIE

Z. D. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 25.04.2014r., odmawiającej mu prawa do emerytury wskazując, że organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach niesłusznie nie zaliczył mu okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. od 07.12.1978r. do 30.04.1995r., od 01.05.1995r. do 30.11.1995r. i od 09.07.1996r. do 31.12.1998r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w O. od 02.01.1996r. do 31.03.1996r.

W uzasadnieniu wskazał, że za okres od 07.12.1978r. do 30.04.1995r. zostało mu wystawione świadectwo pracy w szczególnych warunkach. Podniósł również, że we wszystkich okresach wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako murarz, ze względu na konieczność wykonywał też inne prace: prace w głębokich wykopach jako betoniarz oraz pomagał przy zbrojeniu.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że odwołujący na dzień 01.01.1999r. wykazał okres pracy wynoszący łącznie 25 lat.

Organ rentowy wskazał również, że do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. od 07.12.1978r. do 30.04.1995r., ponieważ odwołujący złożył jedynie kopię świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Nadto wystąpiły rozbieżności między nazwą stanowisk pracy wskazaną w ogólnym świadectwie pracy (ładowacz, murarz-brygadzysta i murarz) a wskazaną w świadectwie pracy w warunkach szczególnych (murarz). Za pozostałe okresy odwołujący nie złożył natomiast świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

Biorąc powyższe pod uwagę organ rentowy stwierdził, że Z. D. nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do emerytury, dlatego zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

W toku postępowania odwołujący oświadczył, że domaga się też zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. (...) od 18.04.1972r. do 17.06.1972r.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Z. D. w dniu 26.02.2014r. złożył w ZUS wniosek o ustalenie uprawnień do emerytury.

Po jego rozpoznaniu ZUS w dniu 25.04.2014r. wydał zaskarżoną decyzję, w której odmówił mu prawa do emerytury wskazując, że odwołujący na dzień 1.01.1999r. nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Zdaniem Sądu odwołanie Z. D. od decyzji ZUS z 25.04.2014r. nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z §4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 01.01.1949r., jeżeli:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 01.01.1999r., udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 dla mężczyzn i okres zatrudnienia w szczególnych warunkach co najmniej 15 lat.

Poza sporem jest, że Z. D. w dacie składania wniosku osiągnął wymagany wiek 60 lat oraz na dzień 01.01.1999r. udokumentował wymagany ogólny staż pracy, nie jest też członkiem OFE.

Przedmiotem sporu było zaś ustalenie, czy posiada wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Z akt ZUS wynika, że organ rentowy nie uwzględnił odwołującemu żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Z. D. domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia: w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. od 18.04.1972r. do 17.06.1972r., od 07.12.1978r. do 30.04.1995r., od 01.05.1995r. do 30.11.1995r. i od 09.07.1996r. do 31.12.1998r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w O. od 02.01.1996r. do 31.03.1996r.

Na okoliczność zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. (...) od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. Z. D. złożył do akt ZUS opinię i kartę wynagrodzeń (k. 37-38a.e.), z których wynika, że był zatrudniony w w/w okresie na stanowisku robotnika budowlanego. Za ten okres odwołujący nie złożył świadectwa pracy ani świadectw pracy w szczególnych warunkach.

Z akt ZUS wynika jednak, iż po okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. (...) od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. odwołujący w okresie od 29.10.1975r. do 15.06.1977r. odbywał zasadniczą służbę wojskową a po jej zakończeniu od 07.12.1977r. ponownie rozpoczął pracę w (...) Przedsiębiorstwie (...).

Z. D. przesłuchiwany w charakterze strony na okoliczność czynności wykonywanych w okresie od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. zeznał, że gdy pierwszy raz został zatrudniony w (...) przed wojskiem, był betoniarzem. Pracował w brygadzie, która budowała drogi. Pytany o czynności z tym związane zeznał, iż najpierw trzeba przygotować podłoże, zrobić krawężniki, wysypać piach i go wyrównać, następnie położyć zbrojenie, siatki, wówczas dopiero wylewa się beton i powstaje droga. Odwołujący zeznał, że jego brygada robiła te wszystkie czynności i wylewała beton.

Zdaniem Sądu w/w okresu nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach. Podkreślić trzeba, że zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Decydującą rolę w analizie charakteru pracy odwołującego, z punktu widzenia uprawnień emerytalnych, ma możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do w/w Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z 20 października 2005r., I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306; z dnia 23 listopada 2004r., I UK 15/04, OSNP 2005 Nr 11, poz. 161). Rozporządzenie wymienia enumeratywnie rodzaje wykonywanych prac, które uznawane są za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007r., III UK 27/07, OSNP 2008 Nr 21-22, poz. 325, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 r., nr 5-6, poz. 75 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152).

Skoro Z. D. wywodził, iż w okresie od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. pracował na stanowisku betoniarza, musiałby wykazać, że wykonywał prace, o których mowa w Wykazie A dział V poz. 4 w/w Rozporządzenia.

Zdaniem Sądu okresu od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. nie można zaliczyć do tego rodzaju pracy. Przede wszystkim wskazać trzeba, że odwołujący nie był wówczas zatrudniony na stanowisku betoniarza, lecz robotnika budowlanego, o czym świadczą złożone przez niego do akt ZUS opinia zakładu pracy i karta wynagrodzeń, wskazujące na zajmowanie stanowiska robotnika budowlanego. Nadto z samych jego zeznań wynika, iż na tym stanowisku wykonywał różne czynności, związane z budową drogi, tj. czynności dotyczące poszczególnych etapów budowy, począwszy od przygotowania podłoża, przez ułożenie krawężników oraz sypanie i wyrównywanie warstwy piasku. Te czynności nie są zaliczane do pracy w szczególnych warunkach. Nie stanowią one też czynności nierozzerwalnie związanych z betonowaniem czy zbrojeniem, gdyż są oddzielnym etapem budowy drogi.

Ponieważ więc odwołujący oprócz wykonywania zbrojenia czy wylewania betonu wykonywał inne prace, nie zaliczane do pracy w szczególnych warunkach, sporny okres nie podlega zaliczeniu do tego rodzaju pracy.

Z. D. następnie w okresie od 29.10.1975r. do 15.06.1977r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Ponieważ jednak przed służbą wojskową nie pracował w szczególnych warunkach, nie można okresu tej służby zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach (tak np. Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 23.01.2014r., IAUa 422/13, LEX nr 1430714).

Przedmiotem sporu był również okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. od 07.12.1978r. do 30.04.1995r.

Na okoliczność tego zatrudnienia Z. D. złożył do ZUS ogólne świadectwo pracy, wystawione w dniu 04.12.1995r. przez pracodawcę (k. 11 a.r.) i stwierdzające, że w tym okresie odwołujący był zatrudniony na stanowisku ładowacza, murarza-brygadzysty i ostatnio murarza. Świadectwo to wskazuje też, że odwołujący korzystał z urlopu bezpłatnego w okresie od 13.12.1990r. do 30.04.1995r. – praca na budowie eksportowej w (...) w ramach macierzystego zakładu pracy.

Odwołujący złożył również świadectwo pracy w szczególnych warunkach za okres zatrudnienia od 07.12.1978r. do 30.04.1995r. (k. 12a.e.) wskazujące, że wykonywał pracę w bezpośrednim wykonawstwie przy budowie obiektów przemysłowych, energetycznych i mieszkaniowych przy robotach murarskich w warunkach uciążliwych dla zdrowia i w głębokich wykopach - wg Wykazu A dział V poz. 1 pkt 3 – na stanowisku murarz.

Pełnomocnik odwołującego domagał się zaliczenia spornego okresu do pracy w szczególnych warunkach podnosząc, iż były to prace wskazane w Wykazie A dział V poz. 1 i 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego.... Powoływał się również na przepisy resortowe, tj. Zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty i wnosił o zaliczenie pracy odwołującego do pracy wskazanej w Wykazie A stanowiącym załącznik nr 1 do tego Zarządzenia, Dział V poz. 1 pkt 3, tj. murarz. Na ostatniej rozprawie wskazał też, że domaga się zaliczenia okresu pracy między pierwszym a drugim wyjazdem odwołującego do (...) jako okresu pracy w szczególnych warunkach na stanowisku betoniarza, a więc jako pracy wskazanej w Wykazie A dział V poz. 4 pkt 3 Zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

W ocenie Sądu sam fakt wystawienia odwołującemu świadectwa pracy w szczególnych warunkach za sporny okres od 07.12.1978r. do 30.04.1995r. nie przesądza o konieczności zaliczenia tego okresu.

Wskazać trzeba, że przyznanie świadczenia emerytalnego na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 u.e.r.f.u.s. w zw. z § 2 i 4 Rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez organ rentowy następuje na podstawie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych, które jednak jak każdy dokument nieurzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c. podlega kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10.09.2013r., III AUa 310/13, LEX nr 1378578).

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma zaś istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu pracy - rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych.

Oceniając zasadność żądania w tym zakresie Sąd miał na uwadze treść akt osobowych Z. D., w których znajdują się umowy o pracę i angaże, wskazujące na zajmowane stanowiska i rodzaj wykonywanej pracy.

Z akt tych wynika, iż odwołujący był zatrudniony:

- od 07.12.1978r. do 16.12.1982r. jako ładowacz,
- od 17.12.1982r. do 31.12.1983r. jako ładowacz na budowie eksportowej w (...),
- od 02.01.1984r. do 20.01.1984r. miał udzielony urlop po powrocie z budowy eksportowej,

- od 01.02.1984r. do 19.02.1986r. był zatrudniony jako betoniarz,
- od 20.02.1986r. do 27.02.1987r. był zatrudniony jako betoniarz na budowie eksportowej w (...),
- od 28.02.1987r. do 24.03.1987r. miał udzielony urlop po powrocie z budowy eksportowej,
- od 25.03.1987r. do 31.10.1987r. był zatrudniony jako betoniarz,
- od 1.11.1987r. do 31.03.1989r. był zatrudniony jako murarz,
- 01.04.1989r. do 30.04.1989r. miał udzielny urlop wychowawczy,
- od 01.05.1989r. do 09.01.1990r. był zatrudniony jako murarz,
- od 10.01.1990r. do 12.02.1990r. był zatrudniony jako murarz-brygadzysta,
- od 13.02.1990r. do 31.12.1993r. był zatrudniony jako murarz na budowie eksportowej w (...),
- od 01.01.1994r. do 30.04.1995r. był zatrudniony jako murarz na budowie eksportowej w (...).

Jak już wskazano wyżej, pracodawca za okres od 07.12.1978r. do 30.04.1995r. wystawił Z. D. świadectwo pracy w szczególnych warunkach wskazujące, że wykonywał pracę w bezpośrednim wykonawstwie przy budowie obiektów przemysłowych, energetycznych i mieszkaniowych przy robotach murarskich w warunkach uciążliwych dla zdrowia i w głębokich wykopach - wg Wykazu A dział V poz. 1 pkt 3 – na stanowisku murarz. Świadectwo to jest jednak nieprawidłowe.

Na okoliczność pracy wykonywanej przez odwołującego Sąd w toku postępowania przesłuchał świadków: T. G., F. R. i K. B..

Z zeznań w/w świadków oraz zeznań samego Z. D. jednoznacznie wynika, iż w spornym okresie nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach, o której mowa w Dział V poz. 1 Wykazu A, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W Dziale V poz. 1 wymieniono bowiem prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych - roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach a Z. D. nie wykonywał tego rodzaju prac. Jego czynności – zgodnie z zeznaniami w/w świadków i jego samego - dotyczyły bowiem budowy budynków i dróg. Wobec powyższego czynności odwołującego nie można też zaliczyć do Wykazu A Dział V poz. 1 pkt 2 ani pkt 3 zarządzenia resortowego, tj. Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

Mając powyższe na uwadze należało rozważyć, czy pracę odwołującego można zakwalifikować do pracy wskazanej w Wykazie A Dział V poz. 1 pkt 4 Rozporządzenia RM z 07.02.1983r., a więc czy wykonywał prace zbrojarskie i betoniarskie w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z akt ZUS wynika, iż po okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. (...) od 18.04.1972r. do 17.06.1972r. odwołujący w okresie od 29.10.1975r. do 15.06.1977r. odbywał zasadniczą służbę wojskową a po jej zakończeniu od 07.12.1977r. ponownie rozpoczął pracę w (...) Przedsiębiorstwie (...).

Z. D. przesłuchiwany na okoliczność czynności wykonywanych po podjęciu zatrudnienia po odbyciu zasadniczej służby wojskowej zeznał, iż po wojsku od dnia 07.12.1978r. pracował na stanowisku ładowacza.

Już wskazano wyżej, z akt osobowych odwołującego wynika, że na stanowisku ładowacza był on zatrudniony w okresie od 07.12.1978r. do 16.12.1982r. Zdaniem Sądu okresu tego nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach.

Odwołujący pytany o czynności wykonywane w okresie gdy miał angaż ładowacza zeznał, iż jako ładowacz jeździł z kierowcą do W. i na inne magazyny po towar, samochodem o ciężarze całkowitym pow. 3,5 tony. Odwołujący dodał, że jeździli we trzech: kierowca i dwóch ładowaczy, wozili towary na budowy: cement, cegły, wapno, deski, farby. On wraz z drugą osobą ładowali towary, a kierowca kierował. Z zeznań odwołującego wynika jednak, że nie tylko ładował towar, lecz wykonywał także inne czynności. Na pierwszej rozprawie odwołujący wskazał, iż na stanowisku ładowacza podlegał kierownikowi magazynu i oprócz wyjazdów po towar i jego rozładowania na budowie wykonywał też inne czynności. Wskazywał bowiem, iż po przywiezieniu towaru na budowę zostawał na budowie i wykonywał polecenia kierownika: kopał rowy, albo zbroił, albo betonował. Z jego zeznań wynika też, że jego przełożonym był kierownik magazynu i w magazynie wykonywał jego polecenia.

Zgodnie z Wykazem Dział VIII poz. 1 Rozporządzenia RM z 07.02.1983r. do pracy w szczególnych warunkach są zaliczane ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie.

Z zeznań Z. D. wynika, że nie ładował materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących, gdyż jego czynności ładowania dotyczyły rzeczy potrzebnych na budowach, były to: cement, cegły, wapno, deski, farby. Nie były to też ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe. Nie wykonywał zaś w tym okresie pracy betoniarza. Okresu od 07.12.1978r. do 16.12.1982r. nie można więc zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach.

Z akt osobowych Z. D. wynika, iż w okresie od 17.12.1982r. do 31.12.1983r. był zatrudniony na budowie eksportowej w (...). W umowie o pracę, znajdującej się w aktach osobowych wskazano, iż został zatrudniony na stanowisku ładowacza.

Zauważyć trzeba, że odwołujący zaprzeczał, aby w w/w okresie wykonywał czynności ładowacza. Słuchany informacyjnie wskazywał zaś, że gdy po raz pierwszy pojechał do (...) to faktycznie pracował tylko przy wykonywaniu dróg dojazdowych do budowy elektrowni. Potwierdził to na ostatniej rozprawie zeznając, iż gdy pierwszy raz pojechał do (...), budował tylko drogi: przygotowywał podłoże, układał krawężniki, potem zbroił teren jezdni i wylewał beton.

Z powyższego wynika więc, że gdyby przyjąć zeznania odwołującego należałoby uznać, iż w okresie od 17.12.1982r. do 31.12.1983r. na budowie eksportowej w (...) wykonywał takie same czynności jak w Polsce w okresie od 18.04.1972r. do 17.06.1972r., dlatego z tych samych względów także i ten okres nie może być zaliczony do pracy w szczególnych warunkach.

Z akt osobowych odwołującego wynika, iż po powrocie z budowy eksportowej w okresie od 02.01.1984r. do 20.01.1984r. miał udzielony urlop wypoczynkowy za 1984r. za okres pracy za granicą.

Okres urlopu bezpłatnego udzielonego pracownikowi w macierzystym zakładzie pracy w wymiarze równym liczbie nieudzielonych w czasie zatrudnienia za granicą dni wolnych od pracy, przewidziany w § 10 ust. 4 Rozporządzenia z dnia 27 grudnia 1974r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicę w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (t.j. Dz. U. Nr 44, poz. 259), nie stanowi okresu składkowego przewidzianego w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a u.e.r.f.u.s. Urlopu bezpłatnego, udzielonego w związku ze skierowaniem do pracy za granicą, nie wlicza się do okresu pracy w warunkach szczególnych wykonywanej u macierzystego pracodawcy, uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku na podstawie art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 u.e.r.f.u.s. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09.10.2013r., I UK 108/13, LEX nr 1448693).

Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 marca 2007r. (III AUa 2537/05, Biul.SAKa 2008/1/33) okres niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, do którego pracownik nabył prawo w czasie pracy na tzw. budowie eksportowej, a za który po zakończeniu zatrudnienia za granicą wypłacono mu ekwiwalent pieniężny nie

stanowi ani okresu składkowego, ani nieskładkowego w rozumieniu art.6 i art.7 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż okres od 02.01.1984r. do 20.01.1984r. nie może być zaliczony do pracy w szczególnych warunkach.

Z akt osobowych Z. D. wynika nadto, że po raz drugi na budowie eksportowej w (...) pracował w okresie od 20.02.1986r. do 27.02.1987r. W umowie o pracę z tego okresu wskazano, iż był zatrudniony jako betoniarz. Odwołujący przesłuchiwany na okoliczność czynności wykonywanych w tym okresie zeznał, że wówczas pracował przy budowie dróg betonowych, tak samo jak podczas pierwszego wyjazdu do (...). Z powyższego wynika więc, że w okresie od 20.02.1986r. do 27.02.1987r. na budowie eksportowej w (...) wykonywał takie same czynności jak w Polsce w okresie od 18.04.1972r. do 17.06.1972r., dlatego z tych samych względów także i ten okres nie może być zaliczony do pracy w szczególnych warunkach.

Ponieważ następnie w okresie od 28.02.1987r. do 24.03.1987r. odwołujący miał udzielony urlop, do którego prawo nabył w okresie pracy za granicą i wypłacano mu ekwiwalent pieniężny, także ten okres nie podlega zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach, z tych samych przyczyn jak okres od 02.01.1984r. do 20.01.1984r.

Po raz trzeci odwołujący był zatrudniony na budowie eksportowej w (...) w okresie od 13.02.1990r. do 31.12.1993r. i od 01.01.1994. do 30.04.1995r. jako murarz Z umowy o pracę z tego okresu i angaży wynika, iż został wówczas zatrudniony na stanowisku murarza. Odwołujący pytany o wykonywane czynności w tym okresie zeznał, iż gdy po raz trzeci wyjechał do (...), pracował na Petrochemii. Zeznał, że wprawdzie miał angaż murarza, lecz pracował tylko przy betonowaniu a jego praca polegała na zalewaniu betonem form pojemników, w których następnie miała być woda, wykonywał najpierw szalunki na całej wysokości pojemnika, które były zalewane pasami w góry betonem.

Zauważyć trzeba, że prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu, lecz musi zostać udowodnione, a temu służą dokumenty. Dlatego, w tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków czy wnioskodawcy, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12.11.2013r., III AUa 220/13, LEX nr 1394155, wyrok Sadu apelacyjnego w Łodzi z dnia 16.10.2013r. III AUa 211/13, LEX nr 1386117).

W ocenie Sądu okresu tego nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach. Zauważyć trzeba bowiem, że w tym okresie odwołujący zajmował stanowisko murarza a nie betoniarza, dlatego trudno dać mu wiarę co do tego, że wykonywał tylko czynności przy betonowaniu.

W ocenie Sądu do pracy w szczególnych warunkach nie można zaliczyć również pozostałych okresów zatrudnienia w (...), w których odwołujący wykonywał pracę na terenie Polski, a mieszczących się w czasookresie od 07.12.1978r. do 12.02.1990r.

Na okoliczność zatrudnienia na terenie Polski Sąd w toku postępowania przesłuchał świadków: T. G., F. R. i K. B..

K. B. zeznał, iż pracował w (...) w latach 1968-2004, jako majster, a potem jako kierownik budowy. Zeznał, że w latach 1985-90 przejął z (...) zakład produkcji pomocniczej i w tych latach odwołujący pracował jako betoniarz zbrojarz. Na początku odwołujący robił wykończenia jako murarz na tej hali, a potem pracował na produkcji prefabrykatów. Jako murarz wykańczał halę, kładł tynki, murował ścianki w budynku. Potem został zatrudniony przy produkcji elementów żelbetowych, robił słupy żelbetowe i inne elementy betonowe dla potrzeb (...)_S.", beton był wlewany w formy, potem jak zastygło trzeba było rozformować, zrobić zbrojenia i zalać betonem. Świadek wskazywał, iż Z. D. pod jego kierownictwem pracował przez ok. 5 lat w latach 1985-90 i przez cały okres miał angaż murarza.

Mając na uwadze w/w zeznania świadka czynności odwołującego w okresie, gdy pracował przy produkcji prefabrykatów betonowych można byłoby zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach na stanowisku betoniarz,

a więc do pracy wskazanej w Wykazie A dział V poz. 4 pkt 3 Zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych. Podkreślić jednak trzeba, że dla zaliczenia danego okresu konieczne jest jego dokładne określenie datami, a w niniejszej sprawie nie było to możliwe. Świadek K. B. nie potrafił dokładnie wskazać tego okresu, pamiętał jedynie, że odwołujący był podległym mu pracownikiem przez około 5 lat, przy czym przez część tego okresu (ok. 6 miesięcy) odwołujący miał pracować przy budowie hali produkcyjnej jako murarz. Także sam Z. D. nie potrafił wskazać, kiedy pracował przy produkcji prefabrykatów betonowych. Uniemożliwia to zaliczenie jakiegokolwiek okresu. W aktach osobowych brak jest bowiem dokumentacji, z której można byłoby wywnioskować, iż odwołujący pracował przy produkcji prefabrykatów betonowych i z której można byłoby ustalić okres tej pracy. Świadek K. B. wskazywał, że było to około 5 lat przed 1990r. Z akt osobowych odwołującego wynika jednak, iż przed 1990r. nie ma okresu pracy wynoszącego około 5 lat, w którym odwołujący miałby angaż betoniarza lub murarza. Nadto przerwy między okresami pracy w (...) są krótsze niż 5 lat i przed 1990r. nie ma okresu pracy w Polsce trwającego nieprzerwanie 5 lat.

Świadek K. B. proszony o dokładniejsze określenie, kiedy odwołujący pracował pod jego kierownictwem przy produkcji prefabrykatów betonowych zeznał, że tym okresie, kiedy odwołujący mu podlegał nie był za granicą, nie miał też udzielonego urlopu wychowawczego. Odwołujący ostatecznie zeznał, że pod kierownictwem K. B. pracował między pierwszym, a drugim wyjazdem do (...), były to więc okres od 01.02.1984r. do 19.02.1986r., lecz częściowo przypada on przed 1995r. i wynosi tylko 2 lata a nie około 5 lat. Z akt osobowych Z. D. wynika, że miał on angaż murarza w okresie od 1.11.1987r. do 31.03.1989r. i od 01.05.1989r. do 09.01.1990r., lecz okres ten jest rozdzielony urlopem wychowawczym a świadek K. B. zeznał, że w okresie zatrudnienia pod jego kierownictwem odwołujący nie miał udzielanego urlopu wychowawczego. Nadto zauważyć należy, iż początkowo odwołujący pod kierownictwem K. B. pracował jako murarz na hali produkcyjnej a dopiero potem przy produkcji prefabrykatów, a ani z zeznań świadka, ani z zeznań odwołującego i z jego akt osobowych nie wynika, kiedy rozpoczął pracę przy produkcji.

W tej sytuacji brak jest możliwości zaliczenia jakiegokolwiek okresu do pracy w szczególnych warunkach przy produkcji prefabrykatów betonowych, wskazanej w Wykazie A dział V poz. 4 pkt 3 Zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r.

W ocenie Sądu do pracy w szczególnych warunkach nie można zaliczyć również pozostałych okresów zatrudnienia w (...), w których odwołujący wykonywał pracę na terenie Polski, a mieszczących się w czasookresie od 07.12.1978r. do 12.02.1990r.

Na okoliczność zatrudnienia na terenie Polski Sąd w toku postępowania przesłuchał świadków: T. G. i F. R..

T. G. pracował w (...) od 1974r. przez 40 lat. Zeznał, iż pracował jako betoniarz i murarz, przy czym cały czas robił to samo, chociaż miał zmieniane angaże na murarza lub betoniarza. Z jego zeznań wynika, że pracował z odwołującym w jednej brygadzie na budowach: Elektrowni (...), (...) Zakładów (...), Szpitala w O., elektrowni w W. na S. i na Ż.. Świadek zeznał, iż pracował przy budowach nowych elektrowni i przy remontach elektrowni. Na budowach elektrowni robili wykopy pod fundamenty i betonowe fundamenty a gdy nie było takiej pracy, pomagali murarzom np. przenieść cegły, porobić rusztowania. Pracowali też przy remoncie elektrowni, uzupełniając betonowe elementy. Z zeznań świadka wynika, iż na budowie szpitala w O. zalewali betonowe szlichty, posadzki a w (...) robili remonty murów. Z jego zeznań wynika też, że zarówno on jak i Z. D. pracowali zarówno jako betoniarza, jak też jako murarze. Świadek pytany o różnicę między czynnościami murarza i betoniarza zeznał, iż murarz muruje, a betoniarz zalewa betonem a w zakładzie były oddzielne brygady murarzy i betoniarzy.

Świadek F. R. pracował w (...) w okresie od 08.08.1988r. do 30.08.1998r. jako zbrojarz w brygadzie zbrojarzy. Pytany o Z. D. zeznał, że odwołujący miał angaż murarza, ale wykonywał wszystkie prace, które kazał majster. Wskazał, iż jako murarz odwołujący murował i tynkował a jak nie było murowania to sprzątał, betonował, układał glazurę, nieraz pomagał też zbrojarzom. Z zeznań świadka wynika, iż pracował z odwołującym w Polsce m.in. w M. przy budowie elektrociepłowni i tam odwołujący murował i betonował, każdego dnia majster rozdzielał pracę a po zrobieniu zbrojeń

fundamentów dawano inną pracę. Świadek pytany o budowę szpitala w O. zeznał, że budowa szpitala polegała na stawianiu budynku i wykańczaniu, jego brygada zbrojarzy współpracowała z brygadą betoniarzy. Jak fundamenty były zrobione, to wykonywano inne prace. Pytany o różnicę między pracą betoniarza a murarza zeznał, że betonowanie dotyczyło słupów wspornikowych, stropów i dużych ścian a murowanie to stawianie ściany z cegły lub pustaka pomiędzy tymi słupami. Z zeznań świadka wynika nadto, że gdy budynek już stał, wszyscy robili inne rzeczy w budynku w środku albo szli na inną budowę.

Sąd dał wiarę zeznaniom w/w świadków. Są to osoby obce dla odwołującego, nie zainteresowane wynikiem postępowania, które pracowały z odwołującym na budowach, dlatego znają sposób wykonywania tam pracy.

Zauważyć też należy, że Z. D. przyznał, iż wykonywał zarówno murowanie, jak i betonowanie. Na ostatniej rozprawie zeznał, że praca murarska to murowanie z cegieł a betonowanie to zalewanie betonem. Wskazał, iż przy pracach murarskich szpitala w O. pracował przy budowie pierwszego budynku, gdzie teraz mieszczą się przychodnie. Przyznał, że betonował wsporniki do ścian a potem murował z cegieł ściany między tymi wspornikami.

Sąd oceniając zasadność odwołania miał też na uwadze zeznania świadka K. B., który zeznał, iż zanim odwołujący pracował przy produkcji elementów betonowych, pracował przy wykańczaniu hali produkcyjnej jako murarz, kładł tynki, murował ściany w budynku, bowiem konstrukcja hali była żelbetowa, a ściany były murowane z cegieł.

Podkreślić należy, iż sam odwołujący potwierdził, iż na budowach wykonywał także czynności murowania. Zeznał bowiem, że gdy wrócił z drugiego wyjazdu z (...) pracował na elektrowni w S. i tam wykonywał wszystkie zlecane mu prace: murowanie, betonowanie, zbrojenie, kładzenie tynków. Zeznał też, że zanim miał udzielony urlop wychowawczy, pracował stawiając wsporniki i murując ściany. Z. D. podnosił również, że w spornym okresie zatrudnienia pomagał też przy pracach zbrojarskich. W ocenie Sądu sam ten fakt nie może powodować uznania, że w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace zbrojarza, gdyż wykonywał ją tylko w niektórych dniach a nadto wykonywał też czynności pomocnicze dla zbrojarzy: ciął druty, nosił druty, podawał je zbrojarzom. Czasem tylko wykonywał zbrojenia.

Z akt osobowych odwołującego wynika, iż w okresie od 10.01.1990r. do 12.02.1990r. był zatrudniony jako murarz-brygadzysta. Odwołujący przyznał, iż był brygadystą brygady murarzy i wykonywał te same prace co jego brygada. Z jego zeznań wynika, że jego brygada oprócz czynności murowania wykonywała też betonowanie i tynkowanie.

Mając na uwadze całokształt w/w materiału dowodowego Sąd uznał, iż okresów zatrudnienia w (...), w których odwołujący wykonywał pracę na terenie Polski, a mieszczących się w czasookresie od 07.12.1978r. do 12.02.1990r. nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach. Odwołujący nie wykonywał bowiem w pełnym wymiarze czasu prac zbrojarskich i betoniarskich.

Zdaniem Sądu do pracy w szczególnych warunkach nie można również zaliczyć zatrudnienia Z. D. na budowie eksportowej w (...) w okresie do 01.05.1995r. do 31.11.1995r. Na tę okoliczność złożył on bowiem ogólne świadectwo pracy, wystawione w dniu 04.12.1995r. i wskazujące, że w okresie od 01.05.1995r. do 30.11.1995r. wykonywał pracę na stanowisku murarza na budowie eksportowej (k. 13a.r.)

W toku postępowania Sąd uzyskał akta osobowe Z. D. z tego okresu. Wynika z nich, że także w angażach wystawianych w w/w okresie ma on wskazane stanowisko murarza. W tej sytuacji okresu tego nie można mu zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach na stanowisku betoniarza czy zbrojarza.

To samo dotyczy okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. od 02.01.1996r. do 31.03.1996r. i od 09.07.1996r. do 31.12.1998r.

Na okoliczność pierwszego z w/w okresów odwołujący złożył ogólne świadectwo pracy, wystawione w dniu 29.03.1996r. i wskazujące, że w okresie od 02.01.1996r. do 31.03.1996r. wykonywał pracę na stanowisku murarza (k. 14a.r.). Na okoliczność drugiego z w/w okresów złożył natomiast ogólne świadectwo pracy, wystawione w dniu

29.12.1998r. i wskazujące, że w okresie od 09.07.1996r. do 31.12.1998r. wykonywał pracę na stanowisku murarz-tynkarz na budowie eksportowej w Republice Czeskiej (k. 14as.r.). Sąd dysponował aktami osobowymi odwołującego z obu tych okresów a wskazane w angażach stanowiska pracy są zgodne ze stanowiskiem wskazanym w świadectwie pracy.

Oceniając w/w materiał dowodowy Sąd uznał, iż w sprawie niecelowe jest dopuszczanie dowodu z opinii biegłego z zakresu bhp celem wskazania, czy odwołujący pracował w szczególnych warunkach. Sąd na ostatniej rozprawie na podstawie art. 217 § 3 kpc oddalił wniosek pełnomocnika odwołującego o dopuszczenie takiego dowodu. Sąd uznał, iż okoliczności w sprawie zostały już dostatecznie wyjaśnione. Z zeznań odwołującego i świadków wynikało jednoznacznie, że nie wykonywał on czynności betoniarza w głębokich wykopach. Nadto wynikało z nich, iż tylko w niektórych okresach wykonywał czynności betoniarza, przy czym nawet w okresie posiadania angażu betoniarza wykonywał on także inne prace: murarskie, tynkarskie, układał też glazurę, tylko czasami pomagał zbrojarzom. W tej sytuacji dla oceny charakteru czynności odwołującego nie były wymagane wiadomości specjalne, skoro nie wykonywał on czynności betoniarza w pełnym wymiarze czasu pracy.

Mając na uwadze całokształt w/w okoliczności Sąd uznał, że w Z. D. nie wykazał, aby w spornych okresach zatrudnienia wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy czynności betoniarza, dlatego żadnego ze spornych okresów nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach. W tej sytuacji odwołujący nie spełnia warunków wymaganych do nabycia uprawnień do wcześniejszej emerytury, wynikających z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż nie wykazał 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd w oparciu o art. 477¹⁴§1 kpc oddalił odwołanie od decyzji ZUS z dnia 25.04.2014r.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.